

ENONTEKIÖN KUNTA

TARKASTUSLAUTAKUNNAN

ARVIOINTIKERTOMUS 2025

Kunnan valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Enontekiön kunnan tarkastuslautakunnan jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet:

Kunnanvaltuusto valitsi 4.6.2025 § 39 (ja 26.8.2025 § 69) valtuustoryhmien neuvotteluiden pohjalta seuraavat henkilöt tarkastuslautakuntaan valtuustokaudelle 2025–2029

Varsinainen jäsen

2025–2029

Juha Kolehmainen (pj.)
Satu-Marja Eira-Keskitalo (vpj.)
Ulla-Maija Syväjärvi
Hannu Ranta
Kari-Pekka Stoor

Varajäsen

2025–2029

Sanja Uusikartano
Katariina Lindberg
Erkki Sankala
Tuija-Maria Alamattila
Hanna-Leena Laukkanen

1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Kunnan ja konserniyhtiöiden tilintarkastusyhteisönä on KPMG Oy Ab ja vastuullisena tilintarkastajana toimii JHT, KHT Juha Väärälä.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2025 aikana 5 kertaa (2024: 4 kertaa) ja lautakunta on käsitellyt kokouksissaan 42 pykälää (2024: 32 pykälää). Tarkastuslautakunnan työskentely on tapahtunut kokoustyöskentelynä kunnanvirastolla, mutta kokouksiin on ollut mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Tarkastuslautakunta ei ole tehnyt erillisiä vierailuja arvioinnin kohteena oleviin toimipaikkoihin. Tarkastuslautakunta on käsitellyt saapuneet sidonnaisuusilmoitukset kokouksissaan ja laittanut ne valtuustolle tiedoksi. Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle tilintarkastuksen aikana syntyneistä havainnoistaan yhteenvetoreportissa 25.5.2026.

Esteellisydet:

✓	Juha Kolehmainen: elinvoimalautakunnan jäsen, lähisukulaisuus viestintä- ja kulttuurikoordinaattori
✓	Satu-Marja Eira-Keskitalo: hyvinvointilautakunnan puheenjohtaja, vanhusneuvosto (vuoden 2025 ajan), Laphan vanhusneuvosto vuoden 2025 loppuun, maaseutulautakunta
✓	Ulla-Maija Syväjärvi: vanhusneuvosto (vuoden 2025 ajan)
✓	Hannu Ranta: maaseutulautakunta, Näkkälän paliskunnan poroisäntä
✓	Kari-Pekka Stoor: elinvoimalautakunnan jäsen

Kokouksissa kuultuina:

Tarkastuslautakunnan kokouksissa on kuultu vuoden 2025 syksyn ja 2026 kevään aikana asioihin liittyen muun muassa seuraavia henkilöitä:

Syksy 2025:

- Kunnanjohtaja Eero Ylitalo 16.12.2025 § 32
- Kiinteistö Oy Enontekiön kunnan asunnot toimitusjohtaja Hannu Ala-Pässäri 16.12.2025 § 33

Kevät 2026:

- Sivistysjohtaja Anne-Maria Näkkäläjärvi 3.2.2026 § 3
- Yritys- ja kehittämisasiantuntija Kati Kielola 3.2.2026 § 4
- Tekninen johtaja Kimmo Lämsä 14.4.2026 § 9
- Pääkirjanpitäjä-controller Markus Viljanen 14.4.2026 § 10

2. Vuoden 2024 arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointia

Tarkastuslautakunta on vastaanottanut lautakuntien vastineet vuoden 2024 arviointikertomukseen ja käsitellyt ne 16.12.2025 § 40.

Kunnanhallitus on käsitellyt vuoden 2025 tilinpäätöksen 31.3.2026 47 §, minkä jälkeen se on toimitettu tilintarkastajalle tarkastettavaksi. Kuntalain 13:113 § mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja tilintarkastuskertomus on annettava toukokuun loppuun mennessä.

3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tilinpäätöksessä on esitetty selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan organisaation tavoitteiden saavuttamista ja toiminnan laillisuudesta. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamista.

4. Tavoitteiden toteutumisen arviointi

A) Taloudelliset tavoitteet

Tarkastuslautakunnan huomiot

Tarkastuslautakunta toteaa, että Enontekiön kunnan tilikauden 2025 vuosikate on 514 tuhatta euroa (2024: 493 tuhatta euroa). Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi poistoihin, investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli kunnan vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Kunnan vuosikate tilikaudella 2025 riittänyt kattamaan tilikauden aikana tehtyjä suunnitelman mukaisia.

Toimintatuotot kasvoivat edellisvuodesta ollen 2,5 miljoonaa euroa (2024: 2,3 miljoonaa euroa). Toimintakulut nousivat edellisestä vuodesta 76 tuhannella eurolla.

Alla on lueteltu toimintakulujen muutokset edelliseen vuoteen nähden prosentteina vuodesta 2013 vuoteen 2025 saakka. Toimintakulut kasvoivat hieman edellisvuoteen verrattuna.

2025: 0,7 %
 2024: + 2 %
 2023: - 49 %
 2022: + 3,5 %
 2021: +8,2 %
 2020: +12,0 %
 2019: -0,8 %
 2018: + 4,3 %
 2017: - 2,8 %
 2016: + 0,3 %

2015: + 2,5 %
 2014: + 1,2 %
 2013: + 2,9 %.

Rahoitustuotot ovat laskeneet vertailuvuodesta. Tuotot koostuivat Kemijoki Oy:n osuuksien tuotosta, asuntolainojen korkotuotoista, osinkotuotoista sekä tuotot Enontekiön yhteismetsästä.

Tilikauden alijäämäksi muodostui 49 tuhatta euroa, kun edellisellä vuonna kunnan tilikauden ylijäämä oli 53 tuhatta euroa. Tilikauden tulokseksi muodostui -55 tuhatta euroa.

TULOSLASKELMA (1000 €)	31.12.2025	31.12.2024	Muutos €	Muutos-%	TA 2025	Toteuma-%
Toimintatuotot	2 480	2 320	160	6,90 %	2 493	99 %
Henkilöstökulut	-5 648	-5 441	-207	3,80 %	-5 768	98 %
Palvelujen ostot	-3 291	-3 264	-27	0,83 %	-3 348	98 %
Ostot tilikauden aikana	-947	-1 025	78	-7,61 %	-963	98 %
Avustukset	-295	-364	69	-18,96 %	-314	94 %
Muut kulut	-272	-285	13	-4,56 %	-294	93 %
Toimintakulut yhteensä	-10 453	-10 379	-74	0,71 %	-10 687	98 %
TOIMINTAKATE	-7 974	-8 058	84	-1,04 %	-8 194	97 %
Verotulot	4 585	4 489	96	2,14 %	4 562	101 %
Valtionosuudet	3 558	3 439	119	3,46 %	3 465	103 %
Rahoitustuotot ja -kulut	346	623	-277	-44,46 %	328	105 %
VUOSIKATE	514	493	22	4,46 %	161	319 %
Poistot ja arvonalentumiset	-569	-446	-123	27,58 %	-588	97 %
TILIKAUDEN TULOS	-55	47	-101	-214,89 %	-428	13 %
Poistoeron lisäys - / vähennys +	6	6	0	0,00 %	6	n/a
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-49	53	-101	-190,57 %	-421	12 %

Alla olevassa taulukossa on esitetty talousarvion toteuma sitovan tavoitteen, toimintakateen, osalta toimialoittain.

Toimiala tuhatta €	TA 2025 toimintakate	Toteuma 2025 toimintakate	Toteuma-%
Kunnanhallitus	-1 383	-1 381	100 %
Elinvoimalautakunta	-1 833	-1 843	101 %
Hyvinvointilautakunta	-4 977	-4 750	95 %
Yhteensä	-8 194	-7 974	97 %

Kunnanhallitus, hallinto ja ympäristöterveydenhuolto

Kunnanhallituksen talousarvio sisältää hallinnon ja ympäristöterveydenhuollon kustannuspaikat. Kunnanhallitus on pitänyt vuoden 2025 aikana 21 kokousta.

Tarkastuslautakunta arvioi, että kunnanhallituksen, hallinnon ja ympäristöterveydenhuollon toiminta toteutti vuonna 2025 pääosin Enontekiön kuntastrategian tavoitteita. Toiminnassa näkyivät pyrkimykset talouden tasapainottamiseen, hallinnon kehittämiseen ja strategiseen johtamiseen muuttuvassa toimintaympäristössä.

Myönteisinä havaintoina tarkastuslautakunta pitää:

- Talouden toteutumista ennakoitua parempana,
- Konserniohjauksen kehittämistä,
- Asianhallinnan ja sopimusseurannan parantamista CaseM-järjestelmän käyttöönotolla,
- Luottamushenkilöiden perehdyttämistä ja koulutusta,
- Osallistavan strategiatyön käynnistämistä, aikataulun viivästymisestä huolimatta.
- Hallinnon toimintakyvyn säilyttämistä henkilöstömuutoksista huolimatta.
- Positiivista on myös se, että kunnassa ei tehty vuoden aikana kanteluita eikä merkittäviä muutoksenhakuja päätöksistä. Tämä viittaa siihen, että päätöksenteon laatu ja hallinnon toimivuus ovat säilyneet pääosin hyvällä tasolla.

Tarkastuslautakunta tekee seuraavat keskeiset johtopäätökset:

- Kunnan hallinto on edelleen vahvasti riippuvainen yksittäisten viranhaltijoiden osaamisesta. Pienen organisaation haavoittuvuus näkyy erityisesti tilanteissa, joissa tapahtuu samanaikaisia henkilöstömuutoksia tai pitkiä poissaoloja. Sairauspoissaolojen kasvu ja hallinta huolestuttaa tarkastuslautakuntaa. Kriittisten tehtävien varahenkilöjärjestelmää, dokumentointia ja tehtävien sijaisjärjestelyjä tulee turvata.
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan rakenteita tulee kehittää suunnitelmallisemmin. Sisäisen tarkastuksen toimintaohje on hyväksytty kunnanhallituksessa 12.8.2025 mikä osoittaa, että hallinnon ohjausjärjestelmää ei ole vielä kaikilta osin saatettu hallintosäännön edellyttämälle käytännön tasolle.
- Kunnan riskit liittyvät tulevana vuosina erityisesti investointien kasvuun, velkaantumiseen, henkilöstön saatavuuteen ja valtionosuuksien muutoksiin. Lautakunta katsoo, että talouden pitkäjänteinen suunnittelu ja investointien priorisointi korostuvat strategisessa johtamisessa.
- Tietojärjestelmien, tietoturvan ja sähköisten toimintatapojen merkitys kasvaa jatkuvasti. Lautakunta arvioi, että digitaalisen hallinnon kehittämistä on jatkettava erityisesti toimintavarmuuden ja tiedonhallinnan näkökulmasta.
- Ympäristöterveydenhuollon rooli korostuu matkailun, rakentamisen ja infrastruktuurin kehittämisen myötä. Ennakoivalla valvonnalla ja turvallisen elinympäristön ylläpitämisellä on suora vaikutus kuntalaisten hyvinvointiin sekä kunnan vetovoimaan.

Tarkastuslautakunta korostaa, että kuntastrategian tavoitteiden saavuttaminen edellyttää tulevana vuosina erityisesti vakaata johtamista, ennakoivaa henkilöstöpolitiikkaa sekä systemaattista strategisten tavoitteiden seurantaa.

Elinvoimalautakunta

Elinvoimalautakunnan tehtävänä on kuvata elinvoimapalvelut -prosessi. Prosessi tuottaa tai järjestää seuraavat palvelut:

Infrapalvelut eli kunnan rakentamisesta, kiinteistöpalveluista, kunnallistekniikasta, mittaustoimesta, ympäristönhoidosta, yleisistä alueista, kunnalle kuuluvista liikenneväylistä, yksityisteistä, kunnan metsistä, kaukolämmöstä, moottorikelkkareiteistä, kunnan rakennusvalvonnasta, ympäristön suojelusta sekä maastoliikenne- ja vesilain mukaisista lupa- ja valvontaviranomaispalveluista.

Elinvoima ja kehittäminen, joihin kuuluvat kehittämishankkeet, kunnan yleinen edunvalvonta ja yrityspalveluiden järjestäminen Kehittämisessä erityispainopiste on alueen saatavuudessa ja matkailun kehittämisessä.

Kunnanjohtajan vaihtuvuus ja sairauspoissaolojen kasvu ovat huolestuttavia ja voivat viitata haasteisiin työssä viihtyvyydessä, vaikka verotulot ovatkin kasvussa ja lainakanta on toistaiseksi vielä hallittavalla tasolla, mutta investointi- ja korjaustarpeita on paljon. Ympäristöasiat kaipaavat parannusta, sillä matkailusta elävässä kunnassa luonto ja maisemat ovat upeita, mutta tienvarsien roskaisuus heikentää viihtyisyyttä ja imagoa. Väestökehitys on huolestuttava lapsimäärän vähentyessä samalla, kun ikääntyneiden osuus kasvaa.

Kunnan lainakanta on vielä kohtuullinen, mutta sen ennakoitaan kasvavan. Rahoituksen osalta tukien ja avustusten määrä on hieman laskenut ja lisäksi on huomioitava, että valtionavustuksissa on 10 vuoden palautusvastuu. Lentokenttään onkin saatu 5 miljoonan euron tuki.

Elinvoimalautakunnan toimintakate ylitti talousarvion 10 tuhannella eurolla.

Elinvoima ja kehittäminen sekä Infrastrukturi

Elinvoima ja kehittäminen -toimialalla käyttämättä jääneitä määrärahoja siirrettiin infrastruktuurille, koska sidosryhmähankkeita ei käynnistynyt ja asiantuntija- sekä materiaalikuluja kertyi budjetoitua vähemmän. Joukkoliikenteessä saatiin valtionavustusta palveluliikenteeseen, mutta erämaalentoihin saatu avustus päättyi vuonna 2025. Lisäksi MountResilience-ilmastonmuutoshanke jatkuu 9/2027 asti ja se rahoitetaan kokonaan Horisontti Eurooppa -ohjelmasta.

Rekisteröityjen yöpymisten määri eri kuukausina oli 170 tuhatta tavoitteen ollessa 155 tuhatta yöpymistä. Yritystilaisuuksia järjestettiin 8, joissa tiedotettiin ja keskusteltiin liiketoiminnan kehittämiseen liittyvistä ajankohtaisista asioista. Tapahtumia järjestettiin 6, joka oli sama kuin tavoitteeksi asetettu määrä.

Elinvoima ja kehittäminen toimialan talousarvio alittui varatusta 57 tuhatta euroa. Tällä sektorilla tehtiin 2 vakinaista ja 1,3 määräaikaista henkilötyövuotta.

- Onko vastuuviranhaltijan valmistelussa ollut puutteita, vai selittykö tilanne vaalivuodella? Asioiden toistuva siirtäminen ja valmistelun jatkaminen seuraaviin kokouksiin ei anna kuvaa hyvästä hallinnosta. Onko elinvoiman ja kehittämisen kokonaisvaltaista suunnittelua kehitetty?
- Tilinpäätösaineiston perusteella elinvoiman kokonaisvaltainen kehittäminen vaikuttaa vähäiseltä suhteessa toimialan tehtäväkenttään. Jatkossa toimintaa tulisi tehostaa ja vahvistaa uutta, innovatiivista ajattelua tulevaisuuden tarpeisiin.
- Elinvoiman kehittämistä tulisi kuvata talousarviossa selkeämmin suhteessa tavoitteisiin ja tulokellisuuteen. Henkilöstön lisääntyminen ei tällä hetkellä näy elinvoiman kasvuna.
- Elinvoimalautakunnan avustusten jaossa tulisi arvioida ja mitata panostusten vaikuttavuutta elinvoiman kehittämiseen. Kokouksessa 29.1.2025 § 8 viitattiin vuoden 2024 päätökseen, mutta se ei ole näkynyt avustushakemusten käsittelyssä. Olisiko avustusten painopistettä perusteltua siirtää nykyistä enemmän uuteen, elinvoimaa vahvistavaan toimintaan?

Infrastrukturi

Painopiste siirtyi suurten rakennushankkeiden toteutuksesta kohteiden käyttöönottoon ja ylläpitoon. Luppokoti ja Hetan kaukolämpölaitos vastaanotettiin maaliskuussa ja Karesuvannon monitoimitalon hankinta keskeytettiin, uudet tarjousasiakirjat hyväksyttiin loppuvuonna. Latujen ylläpito kilpailutettiin, valmisteltiin hyvinvointialueen vuokrasopimuksia ja käynnistettiin kiinteistöselvitys. Kaavoituksessa edettiin useissa kohteissa, ja valmius sekä varautuminen korostuivat toiminnan teemoina.

Tarkastuslautakunta on pyytänyt nähtäväkseen Cloudissa 6–24.10.2025 julkaistun tarjouspyyntöasiakirjan, mutta ei ole saanut sitä. Ilman asiakirjaa käytettävissä ei ole ollut vertailukelpoista aineistoa asian

arvioimiseksi. Tämän vuoksi päätöksenteko jää kokonaisuuden kannalta puutteelliseksi: ei ole selkeästi todettavissa, millä perusteella tarjouspyyntö on laadittu (esim. urakkatarjous, tuntihinta tai muu hinnoittelumalli).

Toimintakate ylittyi 66 tuhannella eurolla.

Hyvinvointilautakunta

Tarkastuslautakunta arvioi, että hyvinvointilautakunnan alaiset palvelut toteuttivat vuonna 2025 pääosin kuntastrategian tavoitteita tukemalla kuntalaisten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja palvelujen saavutettavuutta.

Myönteisinä havaintoina tarkastuslautakunta pitää:

- Laadukkaiden lähipalvelujen säilyttämistä,
- Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelujen aktiivisuutta,
- Saamen kielen ja kulttuurin huomioimista palveluissa,
- Kuntalaisten osallisuutta tukevia toimintoja sekä
- Koulutus- ja palveluympäristöjen kehittämisen jatkumista mm. Karesuvannon monitoimitalon rakentamispäätös, kotiseutumuseon, kirjaston ja nuorisotilan remontit.

Tarkastuslautakunta tekee seuraavat keskeiset johtopäätökset:

- Hyvinvointipalvelujen merkitys korostuu sote-uudistuksen jälkeen entistä enemmän ennaltaehkäisevässä työssä, yhteisöllisyyden vahvistamisessa ja kuntalaisten arjen tukemisessa. Kunnan rooli hyvinvoinnin edistäjänä on strategisesti aiempaa tärkeämpi.
- Laajan ja harvaan asutun kunnan palvelujen saavutettavuus on edelleen keskeinen haaste. Lautakunta katsoo, että palvelujen saatavuuden turvaaminen eri kyläalueilla edellyttää joustavia palveluratkaisuja, yhteistyötä sekä digitaalisten palvelujen kehittämistä.
- Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen henkilöstön saatavuus muodostaa merkittävän riskin palvelujen laadulle ja jatkuvuudelle. Erityisesti pienessä kunnassa rekrytointihaasteet voivat nopeasti heijastua palvelutasoon.
- Saamen kielen ja kulttuurin huomioiminen palveluissa toteuttaa kuntastrategian tavoitteita hyvin ja vahvistaa Enontekiön identiteettiä saamelaisten kotiseutualueena.
- Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluilla on kunnassa poikkeuksellisen suuri merkitys yhteisöllisyyden ja pitovoiman näkökulmasta. Pienessä kunnassa harrastus- ja tapahtumatoiminta vaikuttavat suoraan kuntalaisten hyvinvointiin, viihtyvyyteen ja kunnan houkuttelevuuteen.
- Väestökehitys, ikärakenteen muutokset ja muuttoliike vaikuttavat pitkällä aikavälillä palvelutarpeisiin. Lautakunta pitää tärkeänä, että palveluverkon suunnittelussa varaudutaan ajoissa tuleviin muutoksiin.
- Kunnan tulee huomioida hyvinvointi kuntastrategiassaan, kehittää ja turvata tiivis yhteistyö Lapin Hyvinvointialueen kanssa ja tehdä hyvinvointia edistävät ja pahoinvointia ehkäisevät suunnitelmat - Kunnan hyvinvointisuunnitelma tuleville vuosille puuttuu.

Tarkastuslautakunta korostaa, että hyvinvointipalvelut ovat keskeinen osa Enontekiön elinvoimaa, kuntalaisten arjen turvallisuutta ja kunnan vetovoimaa.

Opetustoimi

Lähes kaikki tavoitteet toteutuivat suunnitellusti. Lukuvuosisuunnittelusta johtuen jotkut tapahtumat ovat vasta 2026 keväällä. Tavoitteista ei täysin toteutunut poissaoloseurannan käyttö prosentti, toiveruokapäivät, kaksoistutkintojen- sekä yhteisten kurssien lukumäärä.

Toimintakate alittui noin 300 tuhannella eurolla. Toimintatuotot ylittivät arvion noin 216 tuhannella eurolla johtuen arvioitua suuremmasta saamenkielisen opetuksen valtionavustuksesta. Toimintakulut jäivät noin 99 tuhatta euroa alle budjetin henkilöstökulujen alittuessa ja palvelujen ostot ylittyivät noin 65 tuhannella eurolla koulukuljetusten ja sairaalakoulun vuoksi. Lisäksi joulukuussa siirrettiin 200 tuhatta euroa opetustoimelta muille toimialoille alijäämien kattamiseen.

Varhaiskasvatus

Kulttuuri- ja ympäristökasvatus toteutuvat osana nykyisiä toimintasuunnitelmia (teemapäivät, juhlat ja luontoretket) ja kirjastoyhteistyötä on tehty Satutunti-hankkeen kautta. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman ohje valmistui kesäkuussa 2025, Säilö-arkistointiohjelma otettiin käyttöön ja saamelaisalueen varhaiskasvatuksen yhteistyötä tiivistettiin Inarin, Utsjoen, Saamelaiskäräjien ja AVI:n saamelaisesta varhaiskasvatuksesta vastaavan opetustoimen ylitarkastajan kanssa.

Varhaiskasvatuksen talousarvioon lisättiin 112 tuhatta euroa henkilöstö- ja ostopalvelukuluihin. Kulujen kasvu johtui Riekon vuorohoidon käynnistämisestä sekä saamenkielisen varhaiskasvatuksen lakisääteisen palvelun ostosta Ruotsin Karesuvannosta. Tuotot kasvoivat 17 tuhatta euroa (asiakasmaksut +6 tuhatta euroa, tuet/avustukset +11 tuhatta euroa), muutoksista johtuen toimintakate alittui 44 tuhannella eurolla.

Kulttuuri, nuoriso ja vapaa-aika

Kulttuuritoiminta tavoitti vuonna 2025 laajasti kuntalaisia, matkailijoita ja vapaa-ajanasukkaita. Lapsille ja nuorille kulttuuritarjonta integroitui kouluihin ja päiväkoteihin, ja aikuisille sitä tarjosivat avoimet tapahtumat, museot ja kirjasto. Vuoden aikana jatkettiin kotiseutumuseon säilyttämistoimia, kirjastotilan remonttia ja kulttuuriavustuksilla järjestettiin kyläyhteisöjä elävöittäviä tapahtumia. Lasten ja nuorten kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutettiin toista vuotta, sen päivittäminen käynnistettiin ja kirjasto lisäsi lasten palveluja lukutaitohankkeen kautta.

Nuorisotilatoimintaa toteutettiin yhteistyössä seurakunnan kanssa nuorisotiloissa ja liikuntahallilla. Uutena käynnistettiin nuorisotilakokeilu 3.-4.-luokkalaisten sekä pop up -toimintaa (esim. Hetta Hiihtomaassa). Tilojen laajentuminen syksyllä lisäsi kävijämääriä ja paransi toiminnan laatua. Yhteistyössä Muonion ja Kolarin kanssa järjestettiin tapahtumia ja retkiä, ohjauksessa hyödynnettiin tuntityöntekijöitä. Koulunuorisotyö oli keskeisessä roolissa, saamenkielistä nuorisotyötä edistettiin Saamelaiskäräjien De! 2-hankkeessa ja rekrytointihaasteet aiheuttivat hankkeisiin jatkoaikatarpeita. Etsivää nuorisotyötä tehtiin yhteishankkeena Muonion kanssa painottuen yksilötyöhön ja kuntarajat ylittävän yhteistyön kehittämiseen.

Vapaa-aikatoimessa järjestettiin Hetassa ja Peltovuomassa kahdeksan ohjatun liikunnan ryhmää, mukaan lukien useita ikäihmisten kuntosaliryhmiä, erilliset kuntopiirit sekä säännöllinen liikuntatuokio Aspa-koti Riekonmarjassa. Lapin Liikunta ry:n kanssa toteutettiin Kunnan Mummola ja työikäisten hyvinvointitestaus, joihin osallistui yhteensä 57 henkilöä. Yhdistyksille myönnettiin liikunta- ja hyvinvointiavustuksia sekä talviliikuntapaikkojen kunnossapitoavustuksia yhteensä noin 23 tuhatta euroa.

Kokonaisuutena toiminta eteni tavoitteiden suuntaisesti, ja poikkeamat olivat pääosin toimintaympäristön muutoksiin tai resurssitekijöihin liittyviä. Myös talous toteutui suunniteltua paremmin erityisesti toimintakulujen alittumisen ansiosta.

Työllisyys

Työllisyysalueen toiminta käynnistyi ja kotoutumispalvelut sisällytettiin sen yhteyteen. Työllisyyskoordinaattorin tehtävää kehitettiin vastaamaan paremmin kunnan tarpeita painottaen asiakaslähtöistä palveluohjausta, työllistymisen esteiden tunnistamista ja monialaista yhteistyötä. Yhteistyön

tiivistyminen TE-palveluiden, Lapin hyvinvointialueen ja lähikuntien kanssa on parantanut palvelujen yhteensovittamista ja mahdollistanut asiakkaiden asioiden hoitamisen kootummin.

Toimintatuottoja kertyi 29 tuhatta euroa ja toimintakulut jäivät budjetoitua pienemmiksi ja ollen 534 tuhatta euroa. Suurimpina erinä työllisyysalueelta ostetut palvelut 248 tuhatta euroa ja työttömyysturvan kuntaosuus 195 tuhatta euroa. Henkilöstökulut toteutuivat suunnitellusti. Toimintakate oli 504 tuhatta euroa eli 112 tuhatta euroa talousarviota parempi, koska palvelujen ostot ja avustukset alittuivat. Ensimmäisen toimintavuoden kustannusarviointi oli vertailutiedon puuttuessa vaikeaa ja kustannukset jäivätkin odotettua pienemmiksi.

Ateria- ja puhtauspalvelut

Ruokapalveluja on toimitettu Lapin hyvinvointialueen ja kunnan palvelusopimuksen mukaan Luppokodille, kotihoitoon ja toimintakeskukseen ajalla 1.1.-30.6.2025. Talousarvioita laadittaessa ei ollut tietoa optiovuoden käyttöönotosta ajalle 1.7.2025 - 30.6.2026, mistä johtuen talousarviossa on toteumasta poikkeavia lukuja sekä tuloina että menoina.

Talousarvioon tehtiin tilikauden aikana talousarviomuutos. Ateria- ja puhtauspalveluille jäi tilikaudelta ylijäämää, mistä on siirretty toiselle toimialalle kattamaan alijäämää 30 tuhatta euroa.

Tase ja investoinnit

TASE (1000 €)	31.12.2025	31.12.2024	Muutos €	Muutos-%
Pysyvät vastaavat	22 701	21 856	845	3,87 %
Aineettomat hyödykkeet	11	17	-6	-35,29 %
Aineelliset hyödykkeet	13 655	13 105	550	4,20 %
Sijoitukset	9 035	8 734	301	3,45 %
Toimeksiantojen varat	0	0	0	
Vaihtuvat vastaavat	3 203	3 845	-642	-16,70 %
Saamiset	1 105	1 582	-477	-30,15 %
Rahat ja pankkisaamiset	2 098	2 263	-165	-7,29 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	25 903	25 842	61	0,24 %
Oma pääoma	20 900	20 949	-49	-0,23 %
Poistoero	312	318	-6	-1,89 %
Toimeksiantojen pääomat	15	16	-1	-6,25 %
Vieras pääoma	4 676	4 559	117	2,57 %
Pitkäaikainen	3 101	2 697	404	14,98 %
Lyhytaikainen	1 575	1 863	-288	-15,46 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	25 903	25 842	61	0,24 %

Enontekiön kunnan omavaraisuusaste on tilikauden lopussa 82 % (2024: 82 %). Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana 50 %:n ylitystä ja sitä, että kehitys on ollut vastaavanlainen jo useamman vuoden ajan. 50 %:n omavaraisuusastetta voidaankin pitää minimirajana, jonka alle omavaraisuusasteen ei tulisi laskea.

Alle 50 %:n omavaraisuusaste merkitsee merkittävää velkaantuneisuutta.

Kunnan oma pääoma on 20,9 miljoonaa euroa. Oma pääoma pieneni vuoden aikana 49 tuhatta euroa aiheutuen tilikauden alijäämästä. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia oikaisuja edellisten tilikausien ylijäämään ei tehty.

Pitkääikaista lainaa kunnalla on noin 3,1 miljoonaa euroa ja pitkäaikainen vieras pääoma nousi 117 tuhannella eurolla edellisvuoteen verrattuna. Pitkääikaisten vieraan pääoman kehitys on ollut seuraava vuosien 2013–2025 aikana:

2025: 3,1 milj. euroa
 2024: 2,7 milj. euroa
 2023: 197 tuhatta euroa
 2022: 544 tuhatta euroa
 2021: 911 tuhatta euroa
 2020: 1,4 milj. euroa
 2019: 2,0 milj. euroa
 2018: 2,6 milj. euroa
 2017: 3,2 milj. euroa
 2016: 3,8 milj. euroa
 2015: 4,6 milj. euroa
 2014: 3,5 milj. euroa
 2013: 2,7 milj. euroa

Enontekiön kunnalla on lainaa 1 776 euroa asukasta kohden. Lainamäärä on kehittynyt seuraavasti vuodesta 2012 alkaen:

2025: 1 776 euroa
 2024: 1 651 euroa
 2023: 313 euroa
 2022: 2 378 euroa
 2021: 2 685 euroa
 2020: 2 763 euroa
 2019: 2 256 euroa
 2018: 2 130 euroa
 2017: 2 380 euroa
 2016: 2 923 euroa
 2015: 3 122 euroa
 2014: 2 868 euroa
 2013: 2 482 euroa
 2012: 2 363 euroa

Asukaskohtainen lainamäärä on noussut 125 eurolla edelliseen vuoteen verrattuna.

Tilikauden investointimenot olivat 1,7 miljoonaa euroa (2024: 11,7 miljoonaa euroa) talousarvion ollessa 6,3 miljoonaa euroa (2024: 12,1 miljoonaa euroa). Investointien nettototeumaksi suhteessa talousarvioon muodostui 23 % (2024: 89 %).

Investoinnit	TA 2025	Toteuma 2025	Toteuma-%
Investointitulot	240	271	113 %
Investointimenot	-6 281	-1 685	27 %
Investoinnit netto	-6 041	-1 414	23 %

Investointien talousarvion valmisteluun tarvitaan jatkossa enemmän realismia hankekohtaisesti. Toteumat jäävät vuodesta toiseen selvästi budjetoidusta tai toteutuvat vain vähäisessä määrin.

Tarkastuslautakunnan lisähuomiot:

B) Toiminnalliset tavoitteet

Enontekiön kunnanvaltuusto on hyväksynyt kunnan strategian kaudelle 2021–2025 kokouksessaan 18.5.2022 § 26. Enontekiön kuntastrategian 2022–2025 otsikko on "Ihmiset - Hyvinvointi - Asuminen - Elinvoima". Kuntastrategia määrittää valtuustokauden 2021–2025 painopisteet, vision vuodelle 2030, kunnan arvot ja olemassa olon tarkoituksen sekä valtuustokauden strategiset projektit.

Talousarviossa asetetut yhteiset tavoitteet, mittarit ja vastuutaho vuodelle 2025. Vastuutahona kunnanhallitus.

Ihmiset

Mittareita olivat:

- ✓ Aidon paikallisen identiteetin esiin nostaminen
- ✓ Yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen lisääminen
- ✓ Osallistumisen ja vaikuttamisen uudet kanavat
- ✓ Kolmannen sektorin toiminnan tukeminen
- ✓ Arjen kansainvälisyyden ja monikulttuurisuuden tukeminen
- ✓ Saamenkielen ja kulttuurin edistäminen

Hyvinvointi

Mittareita olivat:

- ✓ Laadukkaat peruspalvelut ja terve kuntatalous
- ✓ Hyvinvointikertomuksen päivittäminen ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteellisuus
- ✓ Luonnon monimuotoisuus ja hyvinvoinnin edistäjänä
- ✓ Hallittu sopeutuminen soten jälkeiseen aikaan
- ✓ Maakunnallinen ja valtakunnallinen edunvalvonta
- ✓ Arjen turvallisuudesta huolehtiminen

Asuminen

Mittareita olivat:

- ✓ Palvelujen saatavuuden edistäminen
- ✓ Viihtyisä ja turvallinen rakennettu ympäristö
- ✓ Asunto- ja tonttitarjonnan parantaminen
- ✓ Ilmastonmuutokseen reagoiva rakentaminen
- ✓ Vihreän siirtymän investoinnit/toimet ja energiatehokkuus
- ✓ Monipaikkaisuuden ja etätyön hyödyntäminen

Elinvoima

Mittareita olivat:

- ✓ Ympärivuotisen matkailun kehittäminen
- ✓ Poro- ja luontaiselinkeinojen vahvistaminen
- ✓ Monipuolisen yritystoiminnan tukeminen
- ✓ Työvoiman saatavuuden varmistaminen
- ✓ Ounas-Pallas-Yllästunturin kansallispuiston nimeäminen
- ✓ Enontekiö on kaivosvapaa kunta jatkossakin
- ✓ Lentokenttätöiminnan aktivoiminen
- ✓ Yleinen saavutettavuuden parantaminen
- ✓ Strateginen maanhankinta kunnalle

C) Konsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

5. Konserniyhteisöt:

Enontekiön Liikekiinteistöt Oy

Tilikaudelta liikevaihtoa syntyi 228 tuhatta euroa ja tulokseksi muodostui -118 tuhatta euroa tappiota. Liikevaihto koostuu pääosin puhtaasti vuokratuloista. Yhtiön oma pääoma tilikauden päättyessä oli 1,9 miljoonaa euroa.

Enontekiön Liikekiinteistöt Oy	2025	2024
Liikevaihto	228	200
Tilikauden tulos	-118	-96
Oma pääoma	1 921	2 039

Enontekiön Vesihuolto Oy

Enontekiön Vesihuolto Oy:n toiminta on hieman kasvanut vertailuvuodesta. Tilikauden tulos oli 35 tuhatta euroa voitollinen. Yhtiön oma pääoma tilikauden päättyessä oli hieman vajaa 1,5 miljoonaa euroa.

Enontekiön Vesihuolto Oy	2025	2024
Liikevaihto	701	604
Tilikauden tulos	35	-56
Oma pääoma	1 475	1 444

Kiinteistö Oy Enontekiön Kunnan asunnot

Yhtiön liikevaihto oli noin 1,1 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos oli 55 tuhatta euroa tappiollinen.

Kiinteistö Oy Enontekiön Kunnan asunnot	2025	2024
Liikevaihto	1 077	842
Tilikauden tulos	-55	20

Enontekiön Lentoasema Oy

Yhtiön liikevaihto oli noin 1,4 miljoonaa euroa ja sen tulos muodostui 70 tuhatta euroa voitolliseksi. Oma pääoma on 313 tuhatta euroa.

Enontekiön Lentoasema Oy	2025	2024
Liikevaihto	1 370	502
Tilikauden tulos	70	-509
Oma pääoma	313	-12

ENF Infra Oy

Yhtiön liikevaihto oli 95 tuhatta, tulokseksi muodostui 18,76 euroa voittoa ja yhtiön oma pääoma on edellisvuoden tapaan 675 tuhatta euroa.

ENF Infra Oy	2025	2024
Liikevaihto	95	62
Tilikauden tulos	-18,76 €	-2
Oma pääoma	675	675

Allekirjoitukset

Enontekiöllä 25.5.2026

Juhani Kolehmainen
Puheenjohtaja

Satu-Marja Eira-Keskitalo
varapuheenjohtaja

Ulla-Maija Syväjärvi
jäsen

Kari-Pekka Stoor
jäsen

Hannu Ranta
jäsen